

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ

Олексій Антонович Шандра
(до 70-річчя від дня народження)

22 вересня 2020 р. виповнилося 70 років відомому вченому в галузі фізіології та патології нервової системи доктору медичних наук, професору Олексію Антоновичу Шандрі.

О.А. Шандра народився в с. Піщане Черкаської області. У 1975 р. він закінчив з відзнакою Одеський медичний інститут ім. М.І. Пирогова, з яким пов'язана вся подальша наукова та педагогічна діяльність, пройшовши шлях від лідера наукового студентського гуртка, старшого лаборанта, асистента, доцента до професора кафедри патологічної фізіології. В 1977 р. він захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата медичних наук, в 1986 р. – доктора медичних наук. З 1989 р. Олексій Антонович очолює кафедру фізіології Одеського національного медичного університету.

О.А. Шандра у різні роки був вченим секретарем, деканом факультету, проректором з наукової роботи, головою спеціалізованої вченої ради Одеського медичного університету. У 1983 р. йому присуджено почесне звання «Заслужений винахідник УРСР», а в 1998 р. – почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України». На формування наукового та життєвого світогляду О.А. Шандри великий вплив справили його вчителі – голова та засновник міжнародного наукового товариства патофізіологів, академік РАМН Г.М. Крижанівський, та професор, Заслужений діяч науки і техніки України Р.Ф. Макулькін.

Висока кваліфікація дослідника й широка ерудиція науковця дали змогу О.А. Шандрі виконати чимало актуальних досліджень, результати яких мають велике теоретичне та практичне значення. Він зробив вагомий внесок у вчення детермінанти особливо у роботі кори головного мозку, патологічної системи, епілептичної та антиепілептичної систем. Суттєвим є також створення та розвиток моделі хімічного кіндлінгу, а також розвиток загальних концепцій патогенезу, системний аналіз роботи мозку на прикладі зазначеної моделі дали змогу деталізувати ключові цитокінові механізми хронічної форми епілепсії. Також важливе значення має розроблена за участю О.А. Шандри концепція антиепілептичної системи мозку, яка є нині провідною у застосуванні неінвазійних стимуляційних впливів на мозок для обмеження та пригнічення найбільш тяжких, резистентних до фармакотерапії форм епілепсії. Ним вперше з'ясована роль низки нейропептидів як посередників протисудомної дії антиепілептичної системи.

Значним розділом роботи, з яким також пов'язані найбільш важливі досягнення творчого шляху професора О.А. Шандри, є розвиток принципів біоетики, докорінна переробка лабораторних практикумів з курсу фізіології,

що дало можливість ефективно інтегрувати принципи викладання дисципліни в єдиний міжнародний медичний освітній простір.

Олексій Антонович опублікував 370 наукових праць, з них 18 книг (монографій, підручників, посібників) та 52 свідоцтва та патентів на винаходи. Такі монографії, як «Кіндлінг та епілептична активність», «Ноцицепция и антиноцицепия (теория и практика)», «Дисрегуляция антиэпилептической системы» та підручники «Фізіологія» та «Physiology» (у співавторстві) дістали широке визнання в нашій країні та за її межами. Розроблені О.А. Шандрою моделі захворювань нервової системи широко використовуються в багатьох лабораторіях України та інших країн. Його обрано членом Нью-Йорської академії наук, IBRO, міжнародних товариств патофізіологів, нейронаук, боротьби з епілепсією, членом правління кількох наукових товариств. Під керівництвом О.А. Шандри виконано 6 докторських та 26 кандидатських дисертацій. Учні ювіляра завідують кафедрами і багато з них зараз працюють у різних провідних наукових центрах Європи та Америки.

О.А. Шандра є багаторічним запрошеним професором Венеціанського міжнародного університету за програмою епілепсії, а також доповідачем на багатьох, міжнародних конференціях. Під його керівництвом успішно виконувалися дослідження за міжнародною програмою INTAS.

Професор О.А. Шандра є талановитим організатором науки, засновником нейропатофізіологічної школи, лектором, який здатний захопити аудиторію живими прикладами, силою логічного розвитку іноді складного, але необхідного для майбутнього лікаря матеріалу. Не випадково, що першим всеосяжним та улюбленим для студентів підручником був та залишається підручник з фізіології, викладений англійською мовою, який витримав вже п'яте видання. А що може бути вищим від оцінки слухачами – живого інтереса студентів до предмету, для викладача, який виховав не одне покоління лікарів?

Постійна робота, високі вимоги до себе знаходяться в сакральному поєднанні із лозунгом – заповітом засновників Одеського національного медичного університету, які вінчають фронтон головного корпусу: «Naturae et Veritati» та «Labori et Litteris»: «Природа і правда – правда в природі» та «Праця і освіта – свобода в освіченості». Своєю працею і відповідальністю професор О.А. Шандра підтверджує прихильність цим мудрим твердженням.

Редакція «Фізіологічного журналу» і наукова громадськість щиро вітають Олексія Антоновича Шандру з ювілеєм і бажають йому здоров'я, творчої наснаги та подальшої плідної праці на ниві вітчизняною науки.

CONTENTS

V.A. Gorbachenko, E.A. Lukyanetz. Effects of memantine on the passive avoidance test in young rats	3
M.P. Fedoriuk, M.V. Stefanenko, R.I. Bohovyk, A.O. Cherninskyi, O.P. Maximyuk, D.S. Isaev, M.O. Platonov, O.O. Krishtal. Pharmacological blockade of acid sensing ion channels normalizes emotionally conditioned learning disturbed due to epileptic status	11
M. Semenikhina, M. Fedoryuk, R. Bogovik. The effect of protease-activated receptors 1 inhibition on depressive-like behavior in the latent stage of formation of temporal lobe epilepsy	17
M.V. Malikov, N.V. Bogdanovska, C.Yu. Boichenko. Changes in the structural and functional organization of the heart under the influence of systematic physical loads	23
I.S. Fomenko, T.I. Bondarchuk, A.S. Huet, A.Ya. Sklyarov. Investigation of the role of NO, H ₂ S and the cyclooxygenase/prostaglandins system in large intestinal mucosa of rats under condition of experimental ulcerative colitis	30
R.V. Yanko, O.G. Chaka, M.I. Levashov. Influence of methionine on morphofunctional changes of rat liver parenchyma	38
O.F. Moroz, S.P. Veselsky, T.P. Lyaschenko. Age related features of the bombesin effect on hepatic bile formation	46
L.V. Natrus, D.V. Maltsev, Yu.G. Klys, T.I. Panova, V.E. Kondratiuk, S.E. Konovalov. The correlations between cytokine parameters of immune inflammation, endothelial growth factor and biochemical parameters in patients with gout	55
S.V. Ziablitsev, S.O. Khudoley. State of neuroendocrine systems during activation and inhibition of central cholinergic systems in brain injury	64
REVIEWS	
I. Prudnikov, V. Tsyvkin, A. Smirnov, I. Pristash, M. Syrko. Extracellular proteasomes	73
JIBILEE DATES	
Oleksiy Antonovych Shandra (to the 70th anniversary of his birth)	85